

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Bartkowiak

Protokolant: prot. sąd. M. S.

przy udziale K. G. Prokuratora Prokuratury Rejonowej P. w P.

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2017 r.

sprawy **A. S. (1)**

oskarżonego z art. 300 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego, prokuratora oraz oskarżyciela posiłkowego

od wyroku Sądu Rejonowego Poznań – Stare Miasto w P.

z dnia 13 marca 2017 r. sygn. akt VIII K 728/16

1. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że oskarżonego A. S. (1) uznaje za winnego tego, że w dniu 19 maja 2015 r. w P., w celu udaremnienia zaspokojenia swoich wierzycieli S. B. (1) i I. B., wiedząc, że wystąpili oni na drogę sądową w celu zaspokojenia swoich roszczeń, na podstawie aktów notarialnych darował zagrożoną zajęciem nieruchomości lokalową przy ul. (...) w P. – nr księgi wieczystej (...) swemu synowi R. S. oraz zagrożony zajęciem udział w 1/3 części nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P. – nr księgi wieczystej (...) swojej córce I. S. (1), uszczuplając w ten sposób zaspokojenie roszczeń S. B. (1) i I. B. wynikających z założonej sprawy w Sądzie Okręgowym Wydział I Cywilny prowadzonej pod sygn. akt I Co 70/15 o dokonanie zabezpieczenia ich roszczenia pieniężnego wobec obowiązanej A. S. (1), tj. popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 kk i za to na podstawie art. 300 § 2 kk przy zastosowaniu art. 37a kk wymierza oskarżonemu karę grzywny w ilości 200 (dwieście) stawek dziennych, przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 30 (trzydzieści) zł.

2. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w punkcie 2, za wyjątkiem wymierzonej opłaty.

3. Zasądza od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty procesu za postępowanie odwoławcze w kwocie 20 złotych i wymierza mu opłatę za obie instancje w kwocie 600 złotych.

H. B.

UZASADNIENIE

A. S. (1) został oskarżony o to, że w dniu 19 maja 2015 r. w P. w celu udaremnienia zaspokojenia swoich wierzycieli wiedząc, że wystąpili oni na drogę sądową w celu zaspokojenia swoich roszczeń, na podstawie aktu notarialnego darował zagrożoną zajęciem nieruchomości nr (...) swojemu synowi R. S. oraz zagrożoną zajęciem nieruchomości nr (...) swojej córce I. S. (2), uniemożliwiając w ten sposób zaspokojenie roszczeń S. B. (1) i I. B. wynikających ze złożonego w sprawie I Co 70/15 wniosku o dokonanie zabezpieczenia na majątku, tj. o przestępstwo z art. 300 § 2 kk.

Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P., wyrokiem z dnia 13 marca 2017 r. wydanym w postępowaniu o sygn. akt VIII K 728/16, uznał **oskarżonego A. S. (1)** za winnego tego, że w dniu 19 maja 2015 r. w P., w celu udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia swoich wierzycieli wiedząc, że wystąpili oni na drogę sądową w celu zaspokojenia swoich

roszczeń, na podstawie aktów notarialnych z 19 maja 2015 r. darował zagrożoną zajęciem nieruchomości położoną w P. przy ul. (...) nr 7 o nr księgi wieczystej nr (...) swojemu synowi R. S. oraz zagrożoną zajęciem nieruchomości położoną w P. przy ul. (...) nr 1 o nr księgi wieczystej (...) swojej córce I. S. (2), udaremniając lub uszczuplając w ten sposób zaspokojenie roszczeń S. B. (1) i I. B. wynikających ze złożonego w sprawie I Co 70/15 przed Sądem Okręgowym w Poznaniu wniosku o dokonanie zabezpieczenia na jego majątku, tj. przestępstwa z art. 300 § 1 kk i za to na podstawie przywołanego przepisu w zw. z art. 37a kk i art. 33 § 1 i 3 kk wymierzył mu karę 100 stawek dziennych grzywny po 10 zł każda.

Na podstawie art. 627 kpk Sąd zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 276,40 zł oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 ze zm.) obciążył go opłatą w wysokości 100 zł (k. 579-580).

Powyższy wyrok zaskarżył w całości obrońca oskarżonego oraz prokurator i oskarżyciel posiłkowy w całości na niekorzyść oskarżonego.

Obrońca A. S. (1) podniósł zarzuty obrazy przepisów postępowania oraz błędu w ustaleniach faktycznych, które miały wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Podnosząc w ten sposób obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od zarzuconego mu czynu oraz zasądzenie na rzecz oskarżonego zwrotu kosztów obrony według norm przepisanych albo ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (k. 605-611).

Prokurator podniósł zarzuty obrazy przepisów prawa materialnego oraz rażącej niewspółmierności orzeczonej kary.

W związku z czym prokurator ostatecznie, z modyfikacją wniosków przedstawioną na rozprawie apelacyjnej (vide: protokół rozprawy z dnia 16 października 2017 r., k. 679), wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, że oskarżony popełnił przestępstwo z art. 300 § 2 kk oraz w części dotyczącej orzeczenia o karze poprzez wymierzenie mu za to kary 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres 2 lat próby, kary grzywny w wymiarze 50 stawek dziennych po 20 zł każda stawka oraz zasądzenia kosztów postępowania (k. 596-598)

Również oskarżyciel posiłkowy S. B. (2) zarzucił zaskarżonemu orzeczeniu obrazę przepisów prawa materialnego poprzez nie zakwalifikowanie czynu oskarżonego z art. 300 § 2 kk. W przypadku nieuwzględnienia zaś tego zarzutu podniósł on również zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej kary.

Oskarżyciel posiłkowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uznanie A. S. (1) za winnego popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 kk polegającego na tym, że podjął działania mające na celu udaremnienie wykonania orzeczenia sądu, a w konsekwencji udaremnienie zaspokojenia wierzycieli w osobach S. B. (1) i I. B., polegające na wyzbywaniu się składników posiadanego majątku, zwłaszcza posiadanych nieruchomości, które w dniu 19 maja 2015 roku w drodze umowy darowizny przekazał swoim najbliższemu, tj. synowi R. S. (nr KW: (...)) i córce I. S. (2) (nr KW: (...)), co skutkowało istotnym uszczupleniem jego majątku odrębnego i uniemożliwiło ustanowienie hipoteki przymusowej na lokalach nr (...) przy ul. (...) w P. i w konsekwencji na podstawie art. 300 § 2 kk wymierzenie mu kary 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, połączonej z orzeczonym na podstawie art. 72 § 1 pkt 4 i 8 kk obowiązkiem wykonywania pracy zarobkowej, przywrócenia stanu własności nieruchomości nr 1 i 7 przy ul. (...) w P. do stanu aktualnego na dzień 18 maja 2015 roku (istniejącego przed dokonaniem darowizn na rzecz R. S. i I. S. (2)) oraz powstrzymania się od jakichkolwiek dalszych działań dotyczących majątku oskarżonego mogących mieć wpływ na możliwość zaspokojenia roszczeń pokrzywdzonych. Skarżący sformułował również wniosek ewentualny na wypadek uwzględnienia wyłącznie zarzutu podniesionego w punkcie 2 apelacji, wnosząc o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczonej kary poprzez wymierzenie A. S. (1) kary 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby, połączonej z orzeczonym na podstawie art. 72 § 1 pkt 4 i 8 kk obowiązkiem wykonywania pracy zarobkowej, przywrócenia stanu własności nieruchomości nr 1 i 7 przy ul. (...) w P. do stanu aktualnego na dzień 18 maja 2015

roku (istniejącego przed dokonaniem darowizn na rzecz R. S. i I. S. (2)) oraz powstrzymania się od jakichkolwiek dalszych działań dotyczących majątku oskarżonego mogących mieć wpływ na możliwość zaspokojenia roszczeń pokrzywdzonych oraz obciążenie oskarżonego A. S. (1) kosztami postępowania odwoławczego (k. 626-630).

Obrońca oskarżonego złożył pisemną odpowiedź na apelację oskarżyciela posiłkowego, w której posługując się nazewnictwem z postępowania cywilnego wniósł o oddalenie apelacji oskarżyciela posiłkowego w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 656A-656C).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje prokuratora oraz oskarżyciela posiłkowego okazały się zasadne w zakresie zarzutu obrazy przepisu art. 300 § 2 kk i doprowadziły do zmiany zaskarżonego wyroku, choć nie spowodowały zmiany rodzajowej orzeczonej kary. Natomiast apelacja obrońcy oskarżonego nie przyniosła oczekiwanego przez obronę rozstrzygnięcia uniewinniającego, choć Sąd odwoławczy w pewnym zakresie podzielił stanowisko apelującego co do błędnego przypisania oskarżonemu odpowiedzialności karnej z art. 300 § 1 kk.

Przed odniesieniem się do konkretnych zarzutów apelacyjnych Sąd Okręgowy będąc do tego zobligowanym, niezależnie od granic środków zaskarżenia i ich zakresów, zbadał, czy w sprawie nie wystąpiły uchybienia, o których mowa w art. 439 kpk i art. 440 kpk stwierdzając, że w badanym przypadku nie ujawniły się żadne bezwzględne przyczyny odwoławcze. A nadto żaden z apelujących nie podnosił zarzutów tego rodzaju.

Sąd odwoławczy w pierwszej kolejności ustosunkuje się do apelacji obrońcy oskarżonego, gdyż zawierała ona szerszy katalog zarzutów, w przeciwieństwie do apelacji prokuratora oraz oskarżyciela posiłkowego, dotyczących przede wszystkim obrazy przepisu art. 300 § 2 kk oraz rażącej niewspółmierności orzeczonej kary.

Natomiast kontrolę odwoławczą zasadności złożonej przez obrońcę apelacji należało rozpocząć od oceny zarzutów natury procesowej, gdyż niewątpliwie, od dochowania procedury zależy prawidłowość poczynionych w następstwie tego ustaleń faktycznych.

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy zajął się podniesioną przez obrońcę oskarżonego kwestią naruszenia art. 7 kpk, co miałyby nastąpić poprzez dowolną, sprzeczną ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz zasad logicznego rozumowania, jednostronną ocenę materiału dowodowego, zebranego w toku niniejszego postępowania.

Sąd II instancji uznał omawiany zarzut dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego za chybiony. Skarżący przedstawił w apelacji jedynie swoje subiektywne stanowisko, które okazało się wyłącznie polemiką z prawidłowo przeprowadzoną analizą dowodów przez Sąd I instancji. Twierdzenia obrońcy nie znajdowały zaś potwierdzenia w żadnych miarodajnych dowodach. W przeciwieństwie do oceny dowodów dokonanej przez Sąd Rejonowy, która w odpowiednim stopniu uwzględniała zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego.

W odniesieniu do rozstrzyganego zarzutu warto przywołać przyjęte w judykaturze stanowisko, że przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną reguły z art. 7 kpk, jeżeli jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy, stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego oraz jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego, a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku (tak m.in. postanowienie SN z dnia 18 grudnia 2012 r., III KK 298/12, Legalis nr 551030). Podkreślić przy tym trzeba także, że dokonanie oceny dowodów i oparcie się na niektórych z nich, przy jednoczesnym odmówieniu wiary dowodom przeciwnym nie powoduje sytuacji, gdzie mielibyśmy do czynienia z naruszeniem reguł prawidłowego procedowania (por. wyrok SA w Katowicach z 21 lutego 2013 r., II AKa 531/12, KZS 2013/7-8/91). Dokonanie zaś przez sąd oceny materiału w sposób odmienny od oczekiwań strony nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 7 kpk i art. 410 kpk (por. postanowienie SN z 19 lutego 2014 r., II KK 17/14, Lex 1425048).

W ramach omawianego zarzutu obrońca oskarżonego podnosił, że Sąd I instancji bezpodstawnie odmówił uznania za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego w części odnoszącej się do zamiaru, z jakim w dniu 19 maja 2015 roku dokonał darowizny mieszkań na rzecz swoich dzieci.

Podnosząc w ten sposób obrońca nie wskazał żadnych takich powodów, które przemawiałyby za uznaniem wyjaśnień oskarżonego w tym zakresie za wiarygodne. Jednocześnie, Sąd odwoławczy poparł ocenę tychże wyjaśnień dokonaną przez Sąd I instancji w odniesieniu do zamiaru towarzyszącego oskarżonemu przy dokonywaniu przedmiotowych darowizn. Prawdą jest, jak to podkreślał apelujący, że oświadczenia A. S. (1), w których wskazywał, że od czasu wybudowania budynku zlokalizowanego przy ul. (...) w P., zamierzał dokonać omawianych darowizn na rzecz syna i córki, zostały potwierdzone również przez obdarowanego syna R. S.. Jednakże mając na uwadze wszystkie okoliczności przedmiotowej sprawy nie sposób było uznać twierdzeń tych, zainteresowanych wynikiem procesu osób, za odpowiadające prawdzie. Zasady doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania przeczą temu, że wtedy kiedy budynek przy ul. (...) został wybudowany ustalone było, że R. S. otrzyma całą górę, natomiast I. S. (1) cały dół, bowiem gdyby faktycznie owe ustalenia miały miejsce jaki byłby sens czekania z dokonaniem umówionych darowizn przez kilka lat, do momentu, w którym A. S. (1) dowiedział się, że pokrzywdzeni – I. B. oraz S. B. (2) wystąpili z wnioskiem o zabezpieczenie przysługującej im od oskarżonego wierzytelności. Ponadto zapewnieniom oskarżonego w tym zakresie przeczy ustalona przez Sąd Rejonowy okoliczność, iż w lutym 2015 roku na portalu ogłoszeniowym w internecie pojawiło się, odnalezione przez S. B. (1), ogłoszenie sprzedaży jednego z przedmiotowych mieszkań (lokal nr (...)), który następnie był przedmiotem umowy darowizny z 19 maja 2015 r. na rzecz syna R. S.). Na podstawie zeznań wiarygodnych świadków M. Ś. oraz K. J. (koleżanek I. B.), które z pośrednikiem nieruchomości udały się do budynku przy ul. (...), ustalono, że oskarżony A. S. (1) oferował do sprzedaży dwa mieszkania (nr (...)), informując, że zależy mu na sfinalizowaniu transakcji i w związku z tym jest w stanie obniżyć jeszcze i tak okazijną cenę. Opisana sytuacja pokazuje, że oskarżony wyjaśniając, iż darowizny dokonane w dniu 19 maja 2015 r. były zaplanowane już wcześniej, starał się ukryć swój prawdziwy zamiar, a mianowicie udaremnienie zaspokojenia roszczeń pokrzywdzonych. Dodatkowo Sąd Okręgowy wskazuje, że w tamtym czasie pokrzywdzeni I. B. oraz S. B. (2) wystąpili z subsydiarnym aktem oskarżenia przeciwko A. S. (1) oskarżając go o czyn z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk, popełniony przy nabywaniu przez nich lokalu nr (...) przy ul. (...). Sprawa została wniesiona do Sądu Okręgowego w Poznaniu i prowadzona była wówczas pod sygn. XIV K 10/15. We wskazanej sprawie karnej, w dniu 25 lutego 2015 r. pokrzywdzeni złożyli wniosek o naprawienie szkody wraz z wnioskiem o zabezpieczenie poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na tych nieruchomościach przy ul. (...) w P., które następnie w dniu 19 maja 2015 r. stały się przedmiotem umowy darowizny. Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 23 marca 2015 r. odmówił ustanowienia zabezpieczenia na mieniu oskarżonego. Oskarżony otrzymał akt oskarżenia w tamtej sprawie w dniu 12 marca 2015 r., a postanowienie o odmowie ustanowienia zabezpieczenia w dniu 27 marca 2015 r. Kolejnym działaniem pokrzywdzonych było złożenie wniosku do Sądu Okręgowego w Poznaniu I Wydział Cywilny o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego o zapłatę kwoty 417.174,01 zł przysługującego im wobec A. S. (1). Z powyższej zarysowanego obrazu sytuacji wynika, że w okresie kilku miesięcy poprzedzających dokonanie przedmiotowych darowizn przez oskarżonego, I. B. i S. B. (2) podjęli intensywne czynności prawne w celu dochodzenia swych roszczeń zgłaszanych wobec A. S. (1), o czym oskarżony wiedział. W związku z tym, w ocenie Sądu Okręgowego jedynym logicznym wytłumaczeniem działania oskarżonego w dniu 19 maja 2015 r. było uznanie, iż umowy darowizny zostały dokonane w celu udaremnienia zaspokojenia roszczeń pokrzywdzonych.

Skarżący podniósł w ramach zarzutu naruszenia art. 7 kpk, że Sąd I instancji bezpodstawnie odmówił uznania za wiarygodne zeznań świadka R. S. w części, w jakiej świadek mówił o motywach działania ojca. Sąd wyższej instancji nie zgodził się w tym zakresie z apelującym, uznając ocenę zeznań świadka R. S. dokonaną przez Sąd I instancji za prawidłową z tych samych względów, które zostały wymienione przy omawianiu zarzutu związanego z uznaniem za niewiarygodne części wyjaśnień oskarżonego. Jak już wyżej wskazano, również zeznania tego świadka nie należały do dowodów obiektywnych, zaś łącząca świadka więź rodzinna z oskarżonym i wspólne sprawy majątkowe, a także silny konflikt z państwem B., nakazywały zachowanie dużej ostrożności przy wartościowaniu jego wypowiedzi. Sąd Rejonowy postąpił zatem słusznie oceniając zeznania R. S. w zestawieniu z innymi dowodami zgromadzonymi w

niniejszej sprawie i ostatecznie nie dając mu wiary odnośnie sfery motywacyjnej działań oskarżonego podjętych w inkryminowanym zdarzeniu z dnia 19 maja 2015 r.

Odnosząc się zaś do zarzutów apelującego obrońcy z kategorii błędu w ustaleniach faktycznych, Sąd Okręgowy w części podzielił jego krytyczne uwagi.

Obrońca oskarżonego wskazał, że jego zdaniem, Sąd I instancji błędnie przyjął, iż oskarżony działał w celu udaremnienia lub uszczuplenia zaspokojenia wierzycieli. Zgodzić się trzeba z apelującym, że Sąd błędnie w opisie czynu przypisanego oskarżonemu przyjął, że swoim działaniem „udaremnił lub uszczuplił” zaspokojenie pokrzywdzonych, przypisując mu obie formy czynności sprawczej. Tymczasem niemożliwe jest jednoczesne udaremnienie oraz uszczuplenie zaspokojenia roszczenia tego samego wierzyciela, gdyż przez „udaremnienie” należy rozumieć uniemożliwienie zaspokojenia roszczenia wierzyciela w całości, natomiast przez uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela należy rozumieć uniemożliwienie zaspokojenia roszczenia wierzyciela w jakiegokolwiek części (ale nie w całości), a więc są to pojęcia wykluczające się (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 30 października 2012 r., II AKa 233/12, Legalis nr 1049504).

Z uwagi na fakt, że Sąd Okręgowy dokonał modyfikacji zaskarżonego wyroku i zmienił zarówno opis, jak i kwalifikację prawną czynu przypisanego oskarżonemu, wskazane wyżej przez obronę uchybienie, choć był uzasadnione, nie przyniosło oczekiwanego skutku w postaci uwolnienia oskarżonego od odpowiedzialności karnej.

Apelujący zarzucił także zaskarżonemu orzeczeniu błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że oskarżony nie był w stanie zaspokoić roszczeń zgłoszonych przez pokrzywdzonych w postępowaniu cywilnym i karnym w rozsądnym czasie. W uzasadnieniu tego zarzutu obrońca wskazał, że oskarżony wraz z żoną jest właścicielem działki przy ul. (...) o wartości 200.000 zł, domu jednorodzinnego o wartości ok. 700.000 zł oraz dwóch pojazdów o wartości przekraczającej łącznie 30.000 zł, a więc dysponuje on majątkiem, którego wartość znacznie przekracza ewentualne roszczenie pokrzywdzonych. Sąd Okręgowy uznał ten zarzut za chybiony. Na kanwie tegoż zarzutu apelacyjnego Sąd II instancji uznał za niezwykle istotny dla jego prawidłowej oceny, a także dla oceny możliwości zaspokojenia wierzycieli z innych składników majątkowych oskarżonego fakt, że zakupiony przez małżonków B. lokal numer (...) przy ul. (...), należał do majątku osobistego oskarżonego A. S. (1). W konsekwencji, zaspokojenia wszelkich roszczeń związanych z umową sprzedaży nieruchomości aktualni właściciele tego mieszkania mogą dochodzić wyłącznie z majątku osobistego oskarżonego, a nie mogą kierować swoich roszczeń bezpośrednio do majątku wspólnego oskarżonego oraz jego żony. Zatem podnoszony przez skarżącego obrońcę fakt, że jego mandant jest właścicielem wraz z żoną innych nieruchomości i ruchomości nie ma żadnego wpływu na kwestię możliwości zaspokojenia wierzytelności pokrzywdzonych, gdyż w przypadku wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko A. S. (1) komornik będzie miał możliwość egzekucji wierzytelności jedynie z majątku osobistego oskarżonego, nie dysponując środkami prawnymi skutkującymi sprzedaż nieruchomości, czy ruchomości stanowiących jego majątek wspólny z małżonką. Hipotetycznie więc oskarżony posiada źródła, z których mógłby uzyskać pieniądze niezbędne dla zaspokojenia wierzytelności państwa B., jednakże uzależnione jest to od jego dobrej woli, natomiast pokrzywdzonym pozostaje postępowanie komornicze, które może być skierowane wyłącznie do elementów majątku osobistego A. S. (1). Podsumowując, fakt posiadania przez oskarżonego nieruchomości oraz ruchomości wchodzących w skład wspólności majątkowej małżeńskiej nie miałyby żadnego wpływu na skuteczność postępowania egzekucyjnego. W związku z powyższym Sąd II instancji uznał, iż poprzez dokonanie darowizny mieszkania nr (...) oraz udziału w mieszkaniu nr (...) zlokalizowanych przy ul. (...) w P. oskarżony A. S. (1) zmierzał do udaremnienia zaspokojenia swoich wierzycieli I. B. oraz S. B. (1).

Jako ostatni zarzut z kategorii błędu w ustaleniach faktycznych obrońca oskarżonego podniósł, że Sąd Rejonowy błędnie ustalił, że oskarżonemu groziła niewypłacalność. Sąd odwoławczy uznał przedmiotowy zarzut za uzasadniony. Jednym ze znamion przestępstwa z art. 300 § 1 kk jest grożąca dłużnikowi niewypłacalność lub upadłość. Pomimo tego, że Sąd I instancji przypisał A. S. (1) popełnienia czynu z art. 300 § 1 kk, nie użył tego określenia w opisie czynu ani nie wyjaśnił w uzasadnieniu wyroku z jakich okoliczności miałyby wynikać omawiane znamię. W tym miejscu należy wyjaśnić, że zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2171 z późn. zm.) upadłość ogłasza się w sytuacji, kiedy dłużnik staje się niewypłacalny. Niewypłacalność natomiast

to sytuacja, w której dłużnik nie wykonuje swoich wymagalnych zobowiązań (art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2013 r. – Prawo upadłościowe). Dowody zgromadzone w aktach sprawy nie wskazywały w żadnej mierze, aby A. S. (1) w dniu 19 maja 2015 r. pozostawał w stanie grożącej mu upadłości lub niewypłacalności. Sąd Rejonowy nie uczynił co prawda wprost ustaleń faktycznych zgodnie, z którymi oskarżonemu miałyby grozić upadłość lub niewypłacalność, jednak uznał A. S. (1) za winnego popełnienia czynu z art. 300 § 1 kk, którego jednym ze znamion jest wspomniana okoliczność, więc Sąd I instancji musiał przyjąć, że znamię to zostało wypełnione. Jednakże w uzasadnieniu wyroku Sąd niższej instancji nie wyjaśnił jakie dowody miałyby potwierdzać wypełnienie tego znamienia. Przeciwnie, w tymże opracowaniu znajdują się ustalenia Sądu Rejonowego, z których wynika, że oskarżony pracuje jako wykładowca na (...) w P. i uzyskuje z tego tytułu dochód w wysokości 4.500 zł, prowadzi działalność gospodarczą, wraz z żoną jest właścicielem 2 pojazdów oraz domu o wartości 600.000 zł i działki o wartości 200.000 zł. Sąd I instancji nie ustalił zaś żadnych zobowiązań oskarżonego, poza tym wynikającym z roszczeń I. B. i S. B. (1). W konsekwencji Sąd niższej instancji nie wykazał w żaden sposób, aby spełniona została przesłanka grożącej oskarżonemu niewypłacalności lub upadłości, a jego ustalenia w tym zakresie były dowolne i uniemożliwiały utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku z pozostawieniem opisu czynu oraz kwalifikacji przypisanego A. S. (1) przestępstwa z art. 300 § 1 kk.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy przeszedł do rozważenia trafności podniesionego zarówno przez prokuratora, jak i oskarżyciela posiłkowego zarzutu obrazy art. 300 § 2 kk poprzez jego niezastosowanie podczas gdy z materiału dowodowego zebranego w tej sprawie wynika, że oskarżony dopuścił się przestępstwa opisanego w dyspozycji tego przepisu.

Sąd Rejonowy przyjął, że nie zostały spełnione wszystkie znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 kk bowiem w dniu 19 maja 2015 r. nie było żadnego prawomocnego orzeczenia sądowego, które zobowiązywało oskarżonego do zapłaty świadczenia na rzecz pokrzywdzonych, a nadto do chwili wyrokowania przez Sąd I instancji nie było takiego orzeczenia. Sąd Okręgowy, podobnie jak oskarżyciele w niniejszej sprawie nie zgodził się z tym poglądem. W orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego funkcjonuje bowiem rozpowszechnione i racjonalne stanowisko, zgodnie z którym przestępstwa stypizowanego w art. 300 § 2 kk można się dopuścić także wtedy, gdy egzekucja dopiero grozi, a więc w okresie, kiedy wierzyciel w sposób jednoznaczny daje do zrozumienia, że podjął decyzję o dochodzeniu swoich roszczeń na drodze sądowej. Wobec tego nie ma konieczności, aby formalnie istniało orzeczenie organu państwowego. Natomiast składniki majątku są zagrożone zajęciem, jeżeli istnieje obiektywne, rzeczywiste i bezpośrednie niebezpieczeństwo zajęcia, a więc takie niebezpieczeństwo, z którym należy się liczyć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 2011r., V KK 226/11, Legalis nr 429227; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2017 r., III KK 353/16, Legalis nr 1581126). W świetle powyższych twierdzeń, odnosząc je na grunt niniejszej sprawy należało uznać, że Sąd Rejonowy błędnie założył, iż dla uznania zachowania A. S. (1) za wypełniające znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 kk koniecznym było istnienie orzeczenia sądowego nakazującego mu zapłatę świadczenia na rzecz pokrzywdzonych (str. 14 uzasadnienia). Sąd Rejonowy winien zbadać, czy na dzień dokonania przedmiotowych darowizn pokrzywdzeni w sposób niedwuznaczny dali wyraz swojej chęci dochodzenia roszczeń na drodze sądowej, a jeżeli tak, to czy zostały wypełnione również pozostałe znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 kk. Z uwagi na fakt, że Sąd I instancji nie poczynił odpowiedniej analizy sprawy pod kątem wyczerpania znamion przestępstwa z art. 300 § 2 kk, uczynił to Sąd Okręgowy w ramach kontroli instancyjnej zaskarżonego orzeczenia, a to wobec zaskarżenia orzeczenia Sądu I instancji przez oskarżycieli, na niekorzyść podsądnego i w ramach podniesionych przez nich zarzutów.

W ocenie Sądu odwoławczego pokrzywdzeni I. B. oraz S. B. (2) w jednoznaczny sposób dali do zrozumienia, że zamierzają dochodzić od oskarżonego A. S. (1) roszczenia pieniężnego w kwocie 417.174,01 zł. Złożyli oni bowiem do Sądu Okręgowego w Poznaniu wnioski o zabezpieczenie roszczenia pieniężnego o zapłatę kwoty 417.174,01 zł przysługującego im wobec A. S. (1). Zawniosowali przy tym o obciążenie nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P., dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto prowadzi księgę wieczystą oznaczoną numerem (...) oraz przysługującego A. S. (1) udziału w 1/3 części nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P., dla której Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w P. prowadzi księgę wieczystą oznaczoną numerem (...), hipoteką przymusową do łącznej sumy 417.774,01 zł; zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych; zajęcie wynagrodzenia za pracę A. S. (1) w

Zakładzie (...) (...) w P.; zajęcie ruchomości znajdujących się w nieruchomościach A. S. (1) opisanych wyżej (wniosek z dnia 30 marca 2015 r., k. 277-286). Prawdą jest, że Sąd Okręgowy w Poznaniu po rozpatrzeniu przedmiotowego wniosku wydał w dniu 22 kwietnia 2015 r. w sprawie o sygn. akt I Co 70/15 postanowienie o jego nieuwzględnieniu, uzasadniając to brakiem interesu prawnego w zabezpieczeniu roszczenia. Jednakże sprawa tak się nie zakończyła, gdyż pokrzywdzeni poprzez swojego pełnomocnika, w ustawowym terminie, złożyli zażalenie na to postanowienie. W wyniku rozpoznania tegoż środka odwoławczego Sąd Apelacyjny w Poznaniu postanowieniem z dnia 10 czerwca 2015 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I ACa 911/15 zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że zabezpieczył roszczenie uprawnionych S. B. (1) i I. B. o zapłatę przez A. S. (1) kwoty 417.174,01 zł poprzez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych obowiązanego oraz zajęcie wynagrodzenia za pracę obowiązanego w Zakładzie (...) (...) w P. do łącznej sumy zabezpieczenia 417.174,01 zł; w pozostałym zakresie zażalenie zostało oddalone. Nadto Sąd wyznaczył pokrzywdzonym termin dwóch tygodni do wniesienia powództwa o zapłatę pod rygorem upadku zabezpieczenia (k. 340-342). Pokrzywdzeni w wyznaczonym przez Sąd Apelacyjny terminie wnieśli pozew o zapłatę, w związku z tym udzielone im zabezpieczenie nie upadło.

Sąd Okręgowy, uwzględniając powyższe okoliczności oraz rozważania przedstawione we wcześniejszej części uzasadnienia, odnoszącej się do wyjaśnień oskarżonego, uznał, że oskarżony miał pełną świadomość, iż pokrzywdzeni podjęli konkretne kroki prawne aby uzyskać korzystną dla siebie decyzję w sprawie zabezpieczenia roszczeń należnych od A. S. (1). Jest przy tym bezsporne, że w dniu 14 maja 2015 r. oskarżony odebrał odpis zażalenia pełnomocnika pokrzywdzonych wniesionego na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 22 kwietnia 2015 r. (k. 339-339v). W związku z powyższym tłumaczenie oskarżonego w niniejszej sprawie, iż był przekonany, że orzeczenie takiego organu jak sąd okręgowy jest ostateczne, należało uznać za naiwne.

Sąd odwoławczy nie miał również wątpliwości, że A. S. (1) dokonując notarialnie w dniu 19 maja 2015 r. (zaledwie 5 dni po otrzymaniu odpisu zażalenia pełnomocnika I. B. oraz S. B. (1)) dwóch darowizn: nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P. – nr księgi wieczystej (...) na rzecz syna R. S. oraz udział w 1/3 części nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P. – nr księgi wieczystej (...) dla córki I. S. (1), zmierzał do udaremnienia zaspokojenia swoich wierzycieli I. B. oraz S. B. (1). Wskazany wyżej nieruchomościom groziło zajęcie, skoro były one objęte postępowaniem o zabezpieczenie. O zaś określenie działania „w celu udaremnienia wykonania orzeczenia” wskazać trzeba, że chodzi tu o to aby z tego majątku dłużnika, którym rozporządził nie można było zaspokoić roszczeń wierzyciela. Zaznaczyć także warto, że przedmiotem działania są wyłącznie te elementy majątku pozostające w związku z prowadzonymi czynnościami nakierowanymi na zaspokojenie interesów wierzycieli. Jednocześnie, ów skutek w postaci udaremnienia wykonania orzeczenia sądowego nie jest równoznaczny z powstaniem szkody. Przedmiotem ochrony przy występku z art. 300 § 2 kk są bowiem prawa wierzycieli oraz zapewnienie rzetelności i uczciwości obrotu gospodarczego. W kontrolowanej sprawie, dokonanie przedmiotowych darowizn spowodowało udaremnienie zaspokojenia roszczeń domagających się zabezpieczenia osób, do czego przekonuje wspomniane wyżej postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 10 czerwca 2015 r., sygn. akt I ACa 911/15. W orzeczeniu tym, Sąd udzielając pokrzywdzonym zabezpieczenia poprzez zajęcie wierzytelności z rachunków bankowych oskarżonego oraz zajęcie jego wynagrodzenia za pracę, wyjaśniał, iż niemożliwe było udzielenie zabezpieczenia poprzez ustanowienie hipoteki przymusowej na przedmiotowych nieruchomościach lokalowych przy ul. (...) (w zakresie 1/3 części udziału oskarżonego) z uwagi na fakt, iż w dniu wydawania tego orzeczenia oskarżony nie był właścicielem tych nieruchomości. Skutek przestępczy zatem nastąpił gdyż niemożliwym stało się uzyskanie przez pokrzywdzonych zabezpieczenia swych roszczeń z tych składników majątku oskarżonego, których się wyżył w czasie toczącego się postępowania o zabezpieczenie.

Nadto, analiza akt sprawy, w szczególności odnośnie postępowania zabezpieczającego prowadzonego przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym Poznań – Grunwald i Jeżyce w Poznaniu P. T., skutkowałą wnioskiem, że również znamię uszczuplenia zaspokojenia wierzytelności zostało spełnione. W trakcie postępowania zabezpieczającego skierowanego, zgodnie z postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 10 czerwca 2015 r., do wierzytelności zgromadzonych na rachunkach bankowych oraz wynikających z wynagrodzenia za pracę oskarżonego komornik zabezpieczył dotąd około 10 % wierzytelności należnej pokrzywdzonym. Niewątpliwym jest, że zabezpieczenie byłoby znacznie większe, gdyby postępowanie zabezpieczające mogło być skierowane również w stosunku do nieruchomości

lokalowej przy ul. (...) w P. oraz udziału w nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P.. W ten sposób oskarżony darowując nieruchomości na rzecz córki i syna uszczuplił zaspokojenie roszczeń S. B. (1) oraz I. B. wynikających z założonej sprawy w Sądzie Okręgowym Wydział I Cywilny, sygn. akt I Co 70/15, o dokonanie zabezpieczenia ich roszczenia pieniężnego wobec obowiązanej A. S. (1).

Reasumując, Sąd Okręgowy na podstawie ustalonego stanu faktycznego, doszedł do przekonania, że zachowanie oskarżonego A. S. (1) wyczerpało wszystkie ustawowe znamiona przestępstwa stypizowanego w art. 300 § 2 kk.

W konsekwencji powyższego Sąd odwoławczy zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że oskarżonego A. S. (1) uznał za winnego tego, że w dniu 19 maja 2015 r. w P., w celu udaremnienia zaspokojenia swoich wierzycieli S. B. (1) i I. B., wiedząc, że wystąpili oni na drogę sądową w celu zaspokojenia swoich roszczeń, a podstawie aktów notarialnych darował zagrożoną zajęciem nieruchomość lokalową przy ul. (...) w P. – nr księgi wieczystej (...) swemu synowi R. S. oraz zagrożony zajęciem udział w 1/3 części nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P. – nr księgi wieczystej (...) swojej córce I. S. (1), uszczuplając w ten sposób zaspokojenie roszczeń S. B. (1) i I. B. wynikających z założonej sprawy w Sądzie Okręgowym Wydział I Cywilny prowadzonej pod sygn. akt I Co 70/15 o dokonanie zabezpieczenia ich roszczenia pieniężnego wobec obowiązanej A. S. (1), tj. popełnienia przestępstwa z art. 300 § 2 kk i za to na podstawie art. 300 § 2 kk przy zastosowaniu art. 37a kk została oskarżonemu wymierzona kara grzywny w ilości 200 stawek dziennych, przy ustaleniu stawki dziennej na kwotę 30 zł (pkt 1).

Rozważając kwestię wymiaru kary adekwatnego do popełnionego przez oskarżonego czynu Sąd Okręgowy kierował się dyrektywami określonymi przez ustawodawcę w art. 53 § 1 i 2 kk, bacząc aby była ona dostosowana do stopnia społecznej szkodliwości czynu oraz jego zawinięcia przez sprawcę. Przy okazji Sąd, rozważył też argumenty przedstawione przez prokuratora i oskarżyciela posiłkowego, przemawiające ich zdaniem, za orzeczeniem kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Ostatecznie jednak Sąd II instancji nie uznał racji skarżących by orzec zaproponowaną przez nich karę (co do jej wysokości i środków probacyjnych wnioski były różne). Jedną z istotnych zasad prawa karnego materialnego jest aby kara pozbawienia wolności, w tym kara z warunkowym zawieszeniem wykonania, jako kara najsurowsza rodzajowo przewidziana za przestępstwo, była orzekana w ostateczności. Natomiast prymat mają kary o charakterze wolnościowym, oczywiście jeżeli okoliczności konkretnej sprawy pozwalają na ich wymierzenie.

W ocenie Sądu II instancji, uwzględniając całokształt okoliczności przedmiotowych i podmiotowych niniejszej sprawy, większość z nich przemawiała za orzeczeniem wobec oskarżonego kary o charakterze wolnościowym. Taka zaś możliwość zachodziła przy zastosowaniu przepisu art. 37a kk, z uwagi na fakt, że przypisane oskarżonemu przestępstwo z art. 300 § 2 kk zagrożone jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, a więc karą nieprzekraczającą 8 lat pozbawienia wolności. Trzeba również wskazać, iż czyn oskarżonego został popełniony przed nowelizacją Kodeksu karnego, która nastąpiła z dniem 1 lipca 2015 r., a w myśl art. 4 § 1 kk, jako względniejsze należało zastosować właśnie nowe przepisy, umożliwiające wymierzenie kary łagodniejszej niż kara pozbawienia wolności, przewidziana w art. 300 § 2 kk. Zdaniem Sądu Okręgowego orzeczeniu wobec oskarżonego kary grzywny nie stała na przeszkodzie ustalona w sprawie dotychczasowa jego karalność. To, że oskarżony był dwukrotnie karany za drobne występki, za które otrzymywał niewielkie kary grzywny (100 stawek po 20 zł oraz 100 stawek po 25 zł) nie powodowało bowiem automatycznie, że niezasadnym byłoby wymierzanie oskarżonemu kolejny raz tego rodzaju kary. Oskarżony prowadzi ustabilizowany tryb życia, pracuje zawodowo i nie jest osobą zdemoralizowaną. Na korzyść oskarżonego przemawiała również jednorazowość podjętej „ucieczki z majątkiem”, to że swoim działaniem jedynie uszczuplił, a nie udaremniał zaspokojenie roszczeń pokrzywdzonych. Nadto Sąd odwoławczy miał na uwadze fakt, iż działanie sprawcy udaremniało wykonanie orzeczenia sądu o zabezpieczeniu, którego waga jest mniejsza aniżeli orzeczenia sądu zasądającego dochodzoną należność. Natomiast postępowanie cywilne o zapłatę toczy się i nie jest rozstrzygnięte czy dochodzona przez pokrzywdzonych należność faktycznie zostanie zasądzona i w jakiej wysokości. Należało zatem uwzględnić, iż samo postanowienie o zabezpieczeniu nie przesądza czy roszczenie pokrzywdzonych zostanie przez sąd cywilny uwzględnione. Również proces karny o oszustwo jeszcze się nie zakończył. Społeczna szkodliwość czynu oskarżonego nie była zatem tak znaczna. Sąd odwoławczy wymierzając oskarżonemu karę grzywny, miał również na względzie, że w wyniku późniejszych działań prawnych jedna z obdarowanych osób zwróciła nieruchomość do

majątku osobistego oskarżonego (w dniu 24 listopada 2016 r. R. S. dokonał darowizny nieruchomości lokalowej przy ul. (...) w P. na rzecz ojca A. S. (1)). Przy czym jednak Sąd nie traktował tej okoliczności jako kluczowej, gdyż po pierwsze, czynność ta została dokonana z woli R. S., a nie oskarżonego, a po wtóre, jak wynika z załączonego do apelacji oskarżyciela posiłkowego wydruku treści księgi wieczystej prowadzonej dla tej nieruchomości (KW nr (...) na dzień 23 kwietnia 2017 r. k. 631), w związku z kolejną czynnością prawną z dnia 12 grudnia 2016 r., oskarżony jest właścicielem udziału w lokalu nr (...) w 1/3 części.

Kontynuując rozważania o wymiarze kary, Sąd II instancji uznał, że wobec tego, iż działania oskarżonego, tj. dokonane darowizny dotyczyły kwestii majątkowych, również reakcja wymiaru sprawiedliwości powinna mieć przede wszystkim charakter finansowy. To właśnie kara grzywny, a nie oczekiwana przez oskarżycieli kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania, będzie odczuwalna dla oskarżonego, a zarazem w stopniu odpowiednim do popełnionego występku, zrealizuje cele zapobiegawcze i wychowawcze w stosunku do sprawcy oraz spełni potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. To kara oddziałująca w sferze finansowej najlepiej uświadomi oskarżonemu A. S. naganność jego zachowania, a jednocześnie będzie dla niego faktycznie dotkliwa. Zdaniem Sądu II instancji takich funkcji nie spełniłaby kara pozbawienia wolności, która miałaby dla oskarżonego, przy jego pozycji i dotychczasowej ścieżce życiowej, wymiar wręcz piętnujący.

Biorąc pod uwagę wszystkie opisane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy wymierzył oskarżonemu za przypisany mu czyn z art. 300 § 2 kk karę grzywny w ilości 200 stawek dziennych. Natomiast biorąc pod uwagę dochody sprawcy, jego warunki osobiste, rodzinne, stosunki majątkowe i możliwości zarobkowe Sąd ustalił wysokość stawki dziennej grzywny na kwotę 30 zł.

W pkt 2 wyroku Sąd odwoławczy utrzymał w mocy orzeczenie o kosztach zawarte w pkt 2 zaskarżonego wyroku, za wyjątkiem wymierzonej opłaty, gdyż została ustalona jedna opłata za obie instancje w związku z wymierzeniem oskarżonemu nowej kary w instancji odwoławczej.

W pkt 3 Sąd II instancji orzekł o kosztach postępowania odwoławczego. Na podstawie art. 636 § 1 kpk zasądził od A. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa zwrot kosztów procesu za postępowanie odwoławcze w wysokości 20 złotych, tytułem zryczałtowanej opłaty za doręczenie wezwań i innych pism. Kwota ta wynika z § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2013, poz. 663 ze zm.). Z kolei, na podstawie art. 8 w zw. z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz. U. z 1983 r., nr 49, poz. 223 ze zm.) została oskarżonemu wymierzona opłata za obie instancje w wysokości 600 złotych. Decyzja o obciążeniu oskarżonego w całości kosztami postępowania odwoławczego, mimo że apelował jeszcze prokurator oraz oskarżyciel posiłkowy, wynikała z faktu, iż apelacja jego obrońcy nie została uwzględniona, natomiast środki odwoławcze oskarżycieli w zasadniczej części były skuteczne i przyniosły niekorzystną dla podsądnego zmianę zaskarżonego wyroku.

H. B.